

Van boer tot bord:

HAK WERKT AAN EEN TOEKOMSTBESTENDIGE KETEN MET GEZONDE GROENTEN EN PEULVRUCHTEN VAN EIGEN BODEM

Al sinds de oprichting door de familie Hak in 1952 is het motto: 'leven uit afhankelijkheid'. Vandaag de dag is dit misschien wel actueler dan ooit. Het principe van wederkerigheid en respect voor mens en natuur staat al bijna 75 jaar centraal bij onze missie om mensen te helpen meer groenten en peulvruchten te eten, door dit zo lekker en gemakkelijk mogelijk te maken. En dat is nog steeds hard nodig: we zijn in Nederland (ook in vergelijking met het Europese gemiddelde) nog steeds geen grote groente-eters: we eten slechts 167 gram groenten per dag, terwijl de aanbevolen hoeveelheid 250 gram is.

We volgen de natuur: we werken volgens een oogstkalender en halen in het seizoen de groenten van het land, vervolgens wassen, snijden en wekken we ze en slaan ze op in onze grote voorraadkast. We zijn sterk geworteld in de Nederlandse akkerbouw: ruim 85% van de groenten en peulvruchten van HAK worden geteeld in een straal van 125 km rond onze fabriek in het Brabantse Giessen.

Daarbij vinden we het niet meer dan logisch om goed voor onze natuur, waterkwaliteit en leefomgeving te zorgen. Samen met de telers werken we aan het behouden van een vruchtbare en gezonde landbouwgrond met respect voor de leefomgeving.

Dit is slechts mogelijk als de Nederlandse teler ook een goede boterham kan verdienen en als zij beloond worden voor hun extra duurzame inspanningen. Alleen zo kunnen ook toekomstige generaties groenten en peulvruchten van Hollandse bodem blijven eten.

In dit position paper delen we graag onze visie op toekomstbestendige landbouw en een dito keten. Wat is de rol van HAK hierin? En hoe kan de overheid helpen?

Goed om te weten voor iedere politicus:

HAK beloont telers voor hun duurzame inspanningen

Wij geloven dat verduurzaming en een gezond verdienmodel voor telers hand in hand gaan. Iedere schakel in de keten voegt waarde toe en moet daar ook naar verdienen. Daarom streven we ernaar om zoveel mogelijk in korte, transparante ketens te werken en de waarde zo eerlijk mogelijk te verdelen.

We belonen telers voor hun duurzame inspanningen, bijvoorbeeld via het onafhankelijke keurmerk On the way to PlanetProof. Hiervoor krijgen telers of teeltorganisaties een extra financiële compensatie van HAK die contractueel is vastgelegd. In 2021 heeft HAK voor alle teelten binnen deze cirkel de stap gezet naar On the way to PlanetProof.

HAK IN CIJFERS

- HAK is in **1952** opgericht door de familie Hak.
- Vandaag de dag telt HAK **160 medewerkers** in het Brabantse Giessen.
- Ruim **85%** van de groenten en peulvruchten van HAK worden in een straal van **125 km** rond de fabriek in Giessen geteeld. Deze zijn sinds 2021 gecertificeerd met het onafhankelijke keurmerk **On the way to PlanetProof** van Stichting Milieukeur of met het **biologische keurmerk** dat door de onafhankelijke organisatie **Skal** gecontroleerd wordt.
- Sinds **2023** is HAK een **B Corp**: een gecertificeerd bedrijf dat zich inzet voor een betere wereld, met oog voor mens, milieu en maatschappij. Dit is vastgelegd in de statuten.
- HAK is sinds **2022** onderdeel van Flexway. Het team in Giessen bepaalt haar eigen koers en is financieel en operationeel **volledig autonoom**. HAK keert geen winsten uit; alle opbrengsten worden opnieuw geïnvesteerd in het bedrijf en in toekomstbestendige teelt.

HAK werkt aan een transitie naar biologisch – en betaalt de meerkosten zelf

In 2023 besloten we om nog een stap verder te gaan door te werken aan de transitie naar biologische teelt. Een logische stap, omdat we vinden dat zo goed mogelijk voor de natuur zorgen en eten van een gezonde Nederlandse bodem de normaalste zaak van de wereld is. We doen hierin wat we kunnen en kijken continu naar manieren waarop we kunnen verbeteren.

We hopen in 2027 voor al onze in Nederland geteelde groenten over te schakelen naar biologisch. Dit is een stevige ambitie met behoorlijk wat uitdagingen, maar die gaan we bij HAK aan. Dit doen we stap voor stap; in 2025 wordt zo'n 35% van onze lokale groenten en peulvruchten biologisch geteeld. Hiermee leveren we een belangrijke bijdrage aan de overheidsambitie om het aandeel biologische landbouw te laten groeien van 4,5% in 2025 naar 15% in 2030.

Biologisch telen vraagt om extra inspanningen van de teler. Daarom krijgt de teler van ons een hogere prijs voor biologische producten. In deze prijs wordt rekening gehouden met de extra kosten die dit met zich meebrengt, zoals arbeidskosten en een lagere opbrengst per hectare doordat er niet ingegrepen kan worden met kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen.

De extra kosten hiervoor betalen we zelf en rekenen we niet door aan de markt, omdat we niet willen dat onze producten hierdoor duurder worden of dat we onszelf de markt uit prijzen. Wat we wél willen, is biologische groenten normaal en toegankelijk maken voor een brede groep consumenten. Een belangrijke, maar ook kostbare opgave.

Jaarlijks investeren we 1,5 miljoen euro in toekomstbestendige landbouw. Een fikse investering voor een bedrijf van ons formaat.

OP DE PROEFBOERDERIJ PROBEERT HAK SAMEN MET DE TELER NIEUWE TECHNIEKEN UIT VOOR INNOVATIEVE TEELT

Om innovatie in de teelt en verduurzaming te versnellen, hebben we in 2024 onze eerste [Proefboerderij](#) geopend. Hier werken we intensief samen met de teler om vooruitstrevende experimenten te kunnen doen in verduurzaming, robotisering en digitalisering. Ook is de locatie op afspraak open voor andere telers en ketenpartners om ervan te leren.

Jullie zijn ook van harte uitgenodigd! Stuur ons een [mailtje](#).

Balanceren tussen verduurzamen, een goede boterham voor de teler, betaalbaar blijven voor de markt én financieel gezond blijven is geen sprookje

De groente- en fruitsector is overwegend anoniem en draait om de prijs. HAK heeft daarin als bekend Nederlands A-merk een unieke positie, omdat wij wél een gezicht kunnen geven aan de Nederlandse landbouw en daarmee waarde kunnen creëren. We vertellen via ons merk graag [waar onze producten vandaan komen](#), hoe ze geteeld zijn, hoe we investeren in kwaliteit en de toekomstbestendigheid van de Nederlandse landbouw. Dit doen we bijvoorbeeld al jaren met onze bekende [reclames](#) op de Nederlandse akkers en onze publiciteitscampagnes waarbij we de telers van [onze groenten en peulvruchten een podium geven](#).

Toch is ons verhaal geen sprookje, maar een dagelijkse balanceer-act. De verduurzamingsopgave waar we voor staan kost geld, de teler moet daarvoor worden beloond en tegelijkertijd willen we betaalbaar blijven voor de markt én ons bedrijf financieel gezond en toekomstbestendig houden. In onze markt waarin we zien dat de huismerken ons niet volgen in een duurzamere aanpak, is dit extra uitdagend.

We willen ons bedrijf minstens honderd jaar zien worden en dat gaat niet vanzelf. Hiervoor moeten we zowel op de korte als lange termijn actie ondernemen waarbij we rekening houden met alle stakeholders in de keten. We verdelen de koek zo eerlijk mogelijk; dat betekent voor ons dat we niet aan winstmaximalisatie doen, dat onze aandeelhouder geen dividend krijgt en dat we zoveel mogelijk terug investeren in ons bedrijf en in de keten.

Hiervoor heeft een bedrijf als HAK een gezonde financiële basis nodig om te kunnen overleven. We financieren veel voor in de keten: eerst betalen we de teler voor de oogst, vervolgens verwerken we de groenten in onze fabriek en slaan we de potjes op in onze voorraadkast. Pas na gemiddeld zes maanden ontvangen we de betaling van het verkochte potje in de supermarkt. Daarnaast hebben we financiële middelen nodig om onze mensen te betalen, voor de transitie naar toekomstbestendige teelt, productinnovaties, duurzaamheidsinvesteringen in onze fabriek en onderhoud en vernieuwing van ons machinepark.

Duurzame gezonde voeding van eigen bodem moet bereikbaar worden voor iedere Nederlander – dat vraagt om een gelijk spelveld

Duurzame teelt kan betaalbaar en breed toegankelijk worden voor een brede groep consumenten. Maar daarvoor is schaalvergroting in deze teelt een must. Dat lijkt tegenstrijdig met de filosofie achter duurzame landbouw, maar dat is het niet. Het hardnekkige beeld van de bioboer die nog alles op kleine schaal en met de hand doet is achterhaald. Een belangrijke oplossing zit in het inzetten van nieuwe technologieën om de transitie te versnellen – denk aan de inzet van data en drones om de opbrengst te kunnen voorspellen en optimaliseren of de mechanisatie en robotisering van onkruidbeheersing. Om hierin te kunnen investeren, is er wel schaalgrootte nodig.

Om een grotere schaal te kunnen bereiken, is een gelijk(er) speelveld van groot belang. Duurzame producten zijn nou eenmaal duurder, omdat ze rekening houden met maatschappelijke belasting. Producten die minder duurzaam zijn, kosten de belastingbetaler op andere wijze juist meer geld: denk aan watervervuiling. Deze kosten zijn alleen niet zichtbaar in de prijs op het schap.

Voor een gelijk speelveld is het van belang dat de ondergrens van de normen voor alle producten hoger komt te liggen, inclusief compensatie voor de teler. Dit is nodig om een houdbaar systeem te realiseren voor iedereen in de keten en onze natuur. De overheid kan daarnaast helpen om de vraag naar lokale duurzame producten te stimuleren, bijvoorbeeld door de btw te verlagen op biologische producten uit Nederland of het toepassen van true pricing waarbij de maatschappelijke kosten ook tot uiting komen in de prijs van producten.

Als we samen de schouders eronder zetten, wordt gezonde en duurzame lokale voeding bereikbaar voor een veel grotere groep consumenten, hebben Nederlandse telers een toekomstperspectief én kunnen we nog lang blijven genieten van groenten en peulvruchten van een gezonde Nederlandse bodem. En dat is winst voor iedereen.

VOOR GEZONDE GROENTEN EN PEULVRUCHTEN VAN EIGEN BODEM

- Het is de **missie** van HAK om consumenten te helpen **meer groenten en peulvruchten** te eten, liefst **lokaal** en **duurzaam geteeld**.
- HAK wil het consumenten zo makkelijk mogelijk maken om te kiezen voor een **gezonde maaltijd**. Daarom heeft HAK in 2019 als eerste in Nederland het voedselkeuzelogo **Nutri-Score** ingevoerd. Alle producten van HAK hebben een **groene score**.
- Sinds 2011 is het **zoutgehalte** in de meeste HAK-producten stapsgewijs teruggebracht met **gemiddeld 50-60%**. Ook bevat **75%** van het assortiment **geen toegevoegde suikers** meer. We brengen onze producten op smaak door in de recepturen **kruiden en specerijen** toe te voegen.
- Het is wetenschappelijk bewezen dat een dieet met voldoende groenten en peulvruchten allerlei **gezondheidsvoordelen** heeft en **ziektes voorkomt**. (Bron: Gezondheidsraad, Voedingscentrum)
- Toch blijft de **groenteconsumptie** in Nederland nog achter. Hoewel de aanbevolen hoeveelheid **250 gram** per dag is, eten we gemiddeld **slechts 165 gram** per dag.
- Dit geldt ook voor de **peulvruchtenconsumptie**. Hoewel het Voedingscentrum adviseert om wekelijks een portie te eten van **135 gram**, eten we gemiddeld **slechts 49 gram** per week. Daarmee ligt de consumptie slechts op iets meer dan een derde van de aanbevolen hoeveelheid.

